

ਟੁੱਟ ਰਹੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ

ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਤੰਗੀਆਂ ਕੱਟਦਾ ਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਰ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਗੁਆ ਕੇ ਬੇਜ਼ਾਰ ਹੋਇਆ ਨਿੱਕਾ ਕਿਸਾਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵੱਲ ਚਾਲੇ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਉਹਦਾ ਵਾਹ ਹੋਰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਫਿਰਦੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਪੈਂਦਾ ਹੋ ਤੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਦੀ ਸਾਂਝ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਰਗੇ ਹੋਰਨਾ ਨਾਲ ਉਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਰਹਿਣੀ ਬਹਿਣੀ ਸਿੱਖਣੇ ਪੈਂਦੇ ਨੇ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਜ਼ਾਤ ਬਰਾਦਰੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹੁਣ ਕੰਮ ਦੇ ਨਵੇਂ ਥਾਂ ਅਤੇ ਮੁਹੱਲੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਆਏ ਹੋਏ ਹੋਰਨਾਂ ਬੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਤਾਂ ਆਸਰਾ ਬਣਦੀ ਹੈ ਪਰ ਆਖਿਰ ਕੰਮ ਅਤੇ ਮੁਹੱਲੇ ਦੀ ਸਾਂਝ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਫੈਸਲਾਕੁਨ ਤੱਤ ਬਣਦੇ ਹਨ।

ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਅਤੇ ਮੁਹੱਲਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨਵੇਂ ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਸਾਂਝ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੁਹੱਲੇ ਅਤੇ ਬਸਤੀਆਂ ਵਿਚ ਦੂਰ ਦਰਾਜ਼ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕ ਆਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਨਵੀਆਂ ਦੋਸਤੀਆਂ, ਯਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਜੁਗਤਾਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਿਹਾਰ, ਉੱਤਰਾਖੰਡ, ਯੂ ਪੀ, ਕੇਰਲਾ, ਤਾਮਲਨਾਡ ਵਗੈਰਾ ਤੋਂ ਆਏ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਜੁੜਦੇ ਹਨ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਨਵੇਂ ਰਿਸ਼ਤੇ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਰੁਹਾਨੀਅਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲ ਰਲ ਮਿਲਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਘੋਲ ਚਲਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਕੋ ਥਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਤੇ ਵਿਚਰਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਸੰਬੰਧ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਉਹ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਵੀ ਚੁਣ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜ਼ਾਤ, ਬਰਾਦਰੀ, ਧਰਮ, ਇਲਾਕੇ ਅਤੇ ਖੂਨ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਤੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਢਾਅ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀ ਰੁਹਾਨੀਅਤ ਲਈ ਇਕ ਸੰਕਟ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਦੂਸਰੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਾਤ ਬਰਾਦਰੀ ਅਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਪਕੜ ਨੂੰ ਢਿਲਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚ ਹਰ ਤਰਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਇਸ ਨਵੀਂ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਹੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ, ਸਿਆਸੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਇਕ ਨਵੀਂ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਰੁਹਾਨੀਅਤ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਖੂਨ ਜਾਂ ਜ਼ਾਤ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਹ ਇਨਸਾਨੀ ਜਾਂ ਜਮਾਤੀ ਬੁਨਿਆਦ ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਇਕ ਹੀ ਜਮਾਤ ਜਾਂ ਕਿੱਤੇ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚ ਜਗੀਰਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅਲੱਗ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਕਈ ਜਮਾਤਾਂ, ਵਰਗਾਂ, ਜ਼ਾਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਔਰਤਾਂ ਮਰਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਨਵੀਆਂ ਸਾਂਝਾਂ ਨਵੇਂ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਲੋੜਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਜੰਮਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਸੋਚ, ਖਿਆਲ, ਸੇਧ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਰੁਹਾਨੀਅਤ ਨੂੰ ਉਸਾਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਂਝੇ ਕੰਮ ਲਈ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਲਾ ਕੇ ਖੜਨਾ, ਸਾਂਝਾ ਉਦਮ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਲਈ ਹਿੰਮਤ ਕਰਨਾ ਨਵੇਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਦੂਸਰਿਆਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਾਂਝ ਬਦਲਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵੀ ਪੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਤੇ ਜ਼ਾਤ ਬਰਾਦਰੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਉਸਦੀਆਂ ਜਿਸਮਾਨੀ ਅਤੇ ਰੁਹਾਨੀ ਲੋੜਾਂ ਹੋਰ ਅਦਾਰੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੰਡੀ, ਸਰਕਾਰ, ਯੂਨੀਅਨਾਂ,

ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਉਹ ਆਪਣੀ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਂ ਬਰਾਦਰੀ ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪੂਰੇ ਸਮਾਜ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

ਖੂਨ ਅਤੇ ਜਾਤ ਬਰਾਦਰੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਜਮਾਤਾਂ ਉਗ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਅਸੀਂ ਆਮ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੀ ਅਮੀਰ ਬੰਦੇ ਆਪਣੇ ਗਰੀਬ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦੇ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਘਰ ਆਉਣਾ ਆਪਣੀ ਹੱਤਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ। ਅਮੀਰ ਬੰਦੇ ਆਪਣੇ ਗਰੀਬ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਣਦੇ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਅਮੀਰਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਤੇ ਅਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਮੇਚ ਦੇ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਗਰੀਬ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਗਰੀਬ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਪੁਰਾਣੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਅਤੇ ਸਾਂਝ ਦੀ ਆਸ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਮੀਰ ਇਸ ਸਾਂਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਮੀਰਾਂ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਮੁਹੱਲੇ ਅਤੇ ਬਸਤੀਆਂ ਵੱਖ ਹਨ। ਜੇ ਇਕ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਾਂਝਾ ਥਾਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਹੁਣ ਜਮਾਤੀ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਥਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਬਲਕਿ ਰੁਹਾਨੀ ਵੰਡ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗਰੀਬ ਅਮੀਰਾਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵੱਲ ਜਾਣ ਦੀ ਸੋਚਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜੇ ਗਰੀਬ ਜਾਣ ਦੀ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਅਕਸਰ ਬੁਰਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਇਨਸਾਨੀ ਅਦਾਰੇ ਵਿਚ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪੈ ਵੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਦੁੱਖ ਹੀ ਝੇਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਅਮੀਰ ਘਰ ਦੇ ਲੜਕੇ-ਲੜਕੀ ਦਾ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬ ਜਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੇ ਲੜਕੇ-ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਕਾਲਜ ਜਾਂ ਕੰਮ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰੇਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਸ਼ਤਾ ਦੋਹਾਂ ਟੱਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵਖਤ ਪਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਮੀਰ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਆਪਣੇ ਹਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲਈ।

ਰੌਸ਼ਨ ਖਿਆਲ ਮਰਦ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ``ਮਾਨਸ ਕੀ ਜਾਤ ਇਕ ਹੀ ਪਹਿਚਾਣ ਬੋ`` ਦਾ ਸਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਨਵੇਂ ਹਾਲਾਤ, ਨਵੇਂ ਰਿਸ਼ਤੇ, ਅਤੇ ਰੁਹਾਨੀਅਤ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਤੇ ਇਕ ਨਵਾਂ ਸਮਾਜ ਉਸਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਵੇ। ਸਾਰੇ ਜਾਹਰ ਅਤੇ ਬਾਤਨ, ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਰਾਹ ਵੱਲ ਹੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਇਕ ਝਲਕ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਦਿਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰੇ, ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯੂਪੀਏ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਭਲੇ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ਹੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਜੇਪੀ, ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਭਲੇ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ਹੀ ਭਾਰਤ ਬੰਧ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੋ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਕੇ ਅਤੇ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਭਲੇ ਦਾ ਸ਼ੋਰ ਮਚਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸਲੀਅਤ ਵਿਚ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਚਲਦੇ ਹਨ।

ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਰਾ ਜਿਹੜਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਹਾਲਾਤ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦਾ ਸਮਾਜ ਉਸਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਨਵੇਂ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਸਮਾਜੀ ਅਤੇ ਰੁਹਾਨੀ ਵਾਂਚਾ ਲੀਰੋ-ਲੀਰ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਨਵੇਂ ਰਿਸ਼ਤੇ, ਨਵੀਂ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਰੁਹਾਨੀਅਤ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਅੱਜ ਇਕ ਨਵਾਂ ਸਮਾਜ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਰੁਹਾਨੀਅਤ ਦੇ ਵੈਣ ਪਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਕ ਨਵੀਂ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਇਕ ਨਵਾਂ ਸਮਾਜ ਉਸਾਰਨ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇਜ਼ ਕਰੀਏ।